nějších pojednání z práva ústavního, správního a mezinárodního, uveřejněných ve 34 českých a německých odborných listech v Československu za rok 1928. Autorem přehledu jest vrch. odb. rada min. vnitra Dr. Vrat. Kalousek, jenž se zhostil svého registračního úkolu způsobem plně uspokojujícím, prozrazujícím velikou sečtělost časopisecké literatury. Z našeho listu »Všehrd« roč. 1928—29 zaznamenány jsou ve stručném výtahu články Kučera: Exekuce proti vyslanecké budově, Kliment: Zemské znaky a Olšar: Přehled smluv o vydávání zločinců. —jkt.—

Les salaires et la durée du travail dans les mines de charbon. — Etudes et Documents, série D (Salaires et durée du travail), no. 18. Genève 1928. Bureau international du Travail. 8°. Stran XVI. + 300. Cena 7.50 fr. švýc. — Resolucí mezinár. konference práce z roku 1925 bylo usneseno uspořádati anketu o mzdách a pracovní době v uhelných dolech, jako jedněch z podmínek konkurenčního boje uhelného průmyslu, zaviňujících jeho krisi. Úkol, před který byl tímto usnesením postaven mezinár. úřad práce, byl značně obtížný. Především musely býti teprve vypracovány metody, podle kterých se mají statistická data z jednotlivých států sbírati a hlavně srovnávati. Různost těchto statistik a nestejnorodost jich dat kladly tu značné obtíže. Bylo nutno nalézti nejprve jednotné uvádění součástí havířských platů (mzdy, požitků naturálních, přídavků, dávek na sociální pojištění a j.), dále nalézti spolehlivé činitele pro odhad pracovní doby, vypočísti průměrný životní standart havířů různých uhelných pánví, průměrný náklad na vydobytí 1 tuny uhlí atd. Teprve na základě takto připraveného plánu byla provedena anketa mezi súčastněnými vládami států. Prováděla se tím způsobem, že se především podle zásad, přijatých pro třídění důlních dělníků, vypočítala jich pracovní doba a odhadla mzda, načež se sebrala podrobná data o době pracovní a mzdách v uhelných dolech čelných evropských zemí v roce 1925. Tyto statistiky došly v přítomné publikaci, jež přináší výsledky celé ankety, vzájemného porovnání. Dva obsáhlé dodatky, zaujímající celou třetinu knihy, uvádí změny, jež nastaly v úpravě pracovní doby a mezd v evropských zemích v letech 1925—27, jakož i dobu práce a mzdové poměry v zemích mimoevropských. V celku jest publikace dobrým podkladem řešení dané otázky. Ukazuje však zároveň i metody, jimiž mezinár. organisace práce pracuje. Považujeme za velice vhodné, že se mezinár. úřad práce neomezil na pouhou publikaci výsledků ankety, nýbrž uvedl současně i cesty, jimiž k nim dospěl. To dovoluje jich přezkoumání a tím zaručuje dobrý výsledek, neboť, jak správně v úvodě knihy uvedeno, řešení problému musí spočívati na vědecké znalosti jeho podkladu. —kg.

Prof. dr. Hans Sperl: Lehrbuch der bürgerlichen Rechtspflege. I. Band. I. Teil: Einleitung, Gerichtsverfassung, Zuständigkeit. 2. Teil: Das Verfahren der ersten Instanz einschliesslich der besonderen Verfahrensarten. Wien 1928. Hölder—Pichler—Tempsky. 8°. 579 stran. Cena: 1 části 46 Kč, 2. části 112 Kč. — První léta popřevratového režimu parlamentárního v Rakousku byla bohatá na zákony z oboru civilního řízení soudního. Téměř každého roku byla vydána nějaká procesní novela, jichž vyšlo v letech 1919—1925 celkem pět (čís. 311/1919, 116/1920, 743/1921, 460/1922, 183/1925 B. G. Bl.), vedle novely zákona o soudní organisaci z 14. července 1921. Ačkoliv řada jich byly jen t. zv. »Streitwertnovellen«, kterými byla několikráte pro známé valutové poměry popřevratové v Rakousku měněna cenová hranice, rozhodná pro věcnou příslušnost soudů, doznalo touto novelisací rakouské civilní řízení soudní dosti změn. Jeho základ společný dosud s civilním řízením československým ovšem zůstal nedotčen. — Sperlovo dílo podává zpracování současného civilního řízení soudního v Rakousku. V celku chce podati celé civilní řízení v širším smyslu, totiž vedle vlastního civ. řízení sporného také řízení nesporné a exekuční. Spornému řízení jest vyhrazen

prvý díl, jehož prvé dvě části pojednávají o soudní organisaci, příslušnosti soudní a o řízení v prvé stolici před řádným soudem, včetně zvláštních druhů řízení: upomínajícího, mandátního, směnečného a šekového, nájemního, syndikátního a ve věcech manželských. Třetí části prvého dílu bylo zůstaveno pojednání o řízení opravném, žalobě o zmatečnost a obnovu, nauce o právní moci, pojednání o procesních útratách a o řízení rozhodčím. — Sperl vychází z pojetí státu, jakožto společenstva nadaného právní mocí donucovací (Zwangsgenossenschaft), v kterém mají občané nárok na právní ochranu (Anspruch auf Rechtsschutz) v řízení soudním. Jedinci tohoto společenstva používají denně práva (v t. zv. objektivním smyslu), »das Recht lebt im Volke als eine seiner sozialen Funktionen«, a teprve v případech porušení práva dochází k procesu, v němž stát plní svou povinnost a vydá konkretní příkaz k zachování svých abstraktních norem. Účelem civilního procesu jest přilehavé a spravedlivé rozhodnutí, jak plyne z idey právní ochrany státu. Soudce v rozsudku pouze konkretně opakuje právní výrok, který zákonodárce vyslovil jen abstraktně, a jeho úkolem jest pouze zjistiti skutkový stav věci, jak se podává z výsledků řízení. Civilní právo procesní jest právem veřejným a vesměs rázu kogentního, až na některé výjimky předpisy dispositivní. — T. zv. veřejnoprávnost a kogentnost předpisů procesních jest také hlavní vůdčí zásadou díla. Z tohoto důvodu vylučuje také Sperl rozhodčí řízení z okruhu řízení civilního. Neboť rozhodčí soudy jsou mu jen orgány soukromými, postrádajícími jakékoliv donucovací moci. Nejsou prý také nositeli státní moci soudcovské. Při tom ovšem se autor nezmiňuje o tom, že úmluvou o rozhodčím jest z vůle stran vyloučena příslušnost řádných soudů, z čehož by se dalo usuzovat na dispositivnost předpisů civ. řádu soudního ve smyslu panující nauky. Také spisovatel neuvádí, proč nepokládá rozhodce za nositele státní moci soudcovské, ačkoliv připouští, že nález rozhodčí jest vykonatelný právě tak, jako rozsudek řádného soudu. Nepřátelské stanovisko autorovo k rozhodčím soudům asi také zavinilo, že při výkladech o právní pomoci na str. 154 a násl. mluví jen o právní pomoci soudům tuzemským a cizozemským, a neuvádí vůbec předpis § 589 c. ř. s. Jestli snad důvody vhodnosti a účelnosti a jiné úvahy de lege ferenda spisovatelem na str. 570 uváděné mluví proti přípustnosti rozhodčího řízení, nemůže to podle našeho skromného úsudku býti důvodem k tomu, aby právní řád byl vykládán jinak, než jak jasně stanoví jeho jednotlivé předpisy. — Celková právní konstrukce díla se přidržuje dnes již v mnohém směru překonaného stanoviska starší doktriny. Novějších směrů právněfilosofických se dotýká jen málo, ačkoliv v mnohém by mohlo z nich těžiti pro své vývody. Stojí také na stanovisku přísného oddělení práva procesního od práva materielního, kteréžto stanovisko bylo novější literaturou značně korigováno. Literaturu procesního práva ovšem zpracovává spis znamenitě a jen ohled na to, že má kniha sloužiti účelům akademického studia a praxe, způsobil, že se některých teoretických otázek dotýká jen letmo. Tak na př. vykládá nauku o právním poměru procesním na str. 166 sl. a správně podotýká, že tato konstrukce jest jen teoretickou pomůckou, z níž nelze vyvozovati žádných právních důsledků. Také neuznává za správnou konstrukci procesních právních jednání čili procesních smluv (str. 240). Toto označení jest opravdu velice nepřilehavé. — Celkové zpracování civilního procesu, jak ho podává přítomné Sperlovo dílo, jest pěkné a obsahuje podrobné probrání a zpracování celé látky. Zejména sluší upozorniti na obsáhlé zpracování práva důkazního (str. 388—476) s úvodní statí o břemenu důkazním a důkazních důvodech i prostředcích, a na přehledné zpracování rozsudku, včetně různých jeho druhů (str. 484—525). Vzhledem k dosud u nás platnému rakouskému civ. řádu soudnímu jest spis cenným pramenem studia též pro literaturu právního řádu československého.

Dr. Gerlich.

Zodpovědný redaktor Dr. Karel Novák. — Tiskl B. Stýblo v Praze, Václavské nám. 32